

مهسار رضایی خبرنگار

«بازار هنر» از جمله پدیده‌هایی است که چند دهه است در جهان شکل گرفته و در ایران هم نقد و نظری‌های بسیاری را به دنبال داشته است. این رویکرد، از این رو، مورد نقد تحلیل‌گران علوم اجتماعی واقع می‌شود که براین باورند در «بازار هنر» همان مکانیسم‌های حاکم بر «کالایی شدن فرهنگ» مسلط است و روابط سرمایه‌داری مالی در حوزه فرهنگ می‌تواند سبب تضعیف حوزه فرهنگ و هنر شود. استدلال این گروه از صاحب‌نظران ایرانی این است که با «کالایی شدن» یا «پولی شدن»، نوعی مناسبات سلطه و مناسبات قدرت طبقاتی شکل می‌گیرد که با ذات هنر همخوانی ندارد. اما در مقابل تحلیل‌گرانی هم داریم که بر این باورند «دورانی که هنر به اقتصاد بی‌توجه بود گذشته است. باید نگاه اقتصادی به هنر را تقویت کرد و برای هنر بازار ایجاد کرد.» از جمله این صاحب‌نظران دکتر بهمن نامور مطلق، استاد دانشگاه شهید بهشتی است که چندین سال معاونت سابق صنایع دستی و هنرهای سنتی کشور، معاون پژوهشی سابق فرهنگستان هنر و معاون پژوهشی سابق خانه هنرمندان و سرپرستی دانشگاه هنرهای اسلامی ایرانی استاد محمود فرشچیان را در کارنامه کاری خود دارد. او بر این باور است که «اتفاقاً اصل هنر «کالا» است؛ اما یک کالای متفاوت. هنر یک کالای زیبایی‌شناختی است.» دیدگاه او در این باره نکات قابل تأملی دارد که در ادامه می‌خوانید:

■ جناب دکتر نامور مطلق، شما از آن دست صاحب‌نظرانی هستید که بر این باورند «باید نگاه اقتصادی به هنر را تقویت کرد و برای هنر بازار ایجاد کرد.» این در حالی است که بسیاری، این دیدگاه را با عنوان «کالاشدگی هنر» به نقد می‌کشند با این استدلال که «کالایی شدن، حیات اجتماعی زندگی انسان را وابسته به منطق عرضه و تقاضای بازار می‌کند و شرایطی را بر انسان تحمیل می‌کند که نتواند به صرف انسان بودنش حداقل‌های بهره‌مندی را داشته باشد.» پاسخ شما به این گروه چیست؟

«کالاشدگی هنر» بحثی است که ابتدا فرانکفورتی‌ها و بعد لندن‌ها مطرح کردند. انتقاد آنان به وضعیت خودشان است نه ما. بر این باورم که ما نباید با پارادایم‌های غرب هر بار فکر و فرهنگ و عملکردمان را تغییر دهیم. ما باید نیازهای کشورمان را به‌عنوان یک کشور صاحب‌نام در جهان در عرصه فرهنگ بشناسیم. ما باید تئوری‌های خودمان را بسازیم و مفاهیم خودمان را در این رابطه ابداع کنیم.

چه بخواهیم و چه نخواهیم دوران دوگانه‌ها تمام شده است. از یک طرف، اقتصاددانان این نقد را به عرصه هنر دارند که هنرمندان کار دل می‌کنند پس نمی‌توانند توقع اقتصادی داشته باشند. از طرف دیگر، وقتی هنرمندان با نگاه اقتصادی به هنر نگاه می‌کنند مورد نقد قرار می‌گیرند که هنر را به «کالا» بدل کرده‌اند. به اعتقاد من، اتفاقاً اصل هنر «کالا» است؛ اما یک کالای متفاوت. هنر یک کالای زیبایی‌شناختی است.

■ «هنر» و «اقتصاد» چطور می‌توانند تعامل سازنده‌ای داشته باشند بدون اینکه روابط سرمایه‌داری مالی موجب ضعف فرهنگ و هنر شود؟

مرتبط شدن هنر با اقتصاد الزاماً «کالاشدگی هنر» نیست. اتفاقاً نجات هنر در این است که ما بتوانیم اینها را با هم آشتی دهیم. هیچ اهمیتی ندارد که بر رابطه بین «هنر» و «اقتصاد» چه برجسی می‌گذارند، باید ببینیم که آینده و ارتقای هنر و هنرمند در گرو چه چیزی است؟ هنر

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

در ارتباط با اقتصاد

</